СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 274. Джерзи Ситі, Н. Дж., пятниця, 25. падолиста, 1927. VOL. XXXV. No. 274. Jersey City, N. J., Friday, November 25, 1927. THREE CENTS.

СИНКЛЕР І БЕРНС ОБЖАЛОВАНІ ЗА „ФІКСОВАННЄ" ПРИСЯЖНИХ

З НИМИ ПРОКУРАТОРІЯ ОБЖАЛОВУЄ 4 ДРУГИХ.

ВАШИНГТОН, 22. падолиста. — Федеральний уряд зажадав від суду візвання до карної відвічальности нафтяра Синклера, голову детективського бюра Бернса та 4 других детективів за заходи „фіксувати" лаву присяжних суддів, що мала судити Синклера й Фола за обманьства уряду при арендованю нафтових теренів.

Нафтяра Синклера й начальника детективів Бернса обжаловує уряд за підкуплюванне присяжних суддів.

СТЕЙТОВЕ ВІЙСКО СТЕРЕЖЕ КОПАЛЕНЬ У КОЛОРАДО.

ПРОВІДНИК СТРАЙКУ ВИНУЄ ЗА СТРІЛЯНИНУ „НАЙМИТІВ РАКЕФЕЛЕРА".

ДЕНВЕР, Колорадо, 22. падолиста. — Стейтовий уряд викликав військо для удержання спокою в страйковім окрузі. Страйковий комітет заявляє, що ніхто не збирається робити ніяких демонстрацій ні заворушень, і тому викликуванне війська непотрібне. Національну гвардію розложено коло копалень.

Шінен, голова страйкового комітету, в своїй заяві про стрілянину каже, що вину за неї поносять „наняті вбийники Джана Д. Ракефелера Мол."

Юнія Американських Горожанських Свобід видала про колорадську стрілянину заяву, в котрій каже, що стріляннє незоружених людей поліцією є небувалим скандалом, який є безпосередним наслідком того, що державний уряд стає по одній зі сторін спору та пробує силою приборкати другу.

КУЛИДЖ ХОЧЕ ВЖЕ РАЗ ПОКІНЧИТИ ЗІ СПРАВОЮ ЙОГО КАНДИДАТУРИ.

ВАШИНГТОН, 22. падолиста. — Президент Кулидж висказав нині своє обуреннє на цілий ряд петицій та закликів до нього, в яких ріжні люди стараються наперти на нього, щоби він відкликав своє рішеннє більше не кандидувати на уряд президента Злучених Держав.

Президент просив усіх своїх прихильників, щоби вони перестали се робити.

ПАНІ СНАЙДЕР І ДЖОД ҐРЕЙ ПРОГРАЛИ АПЕЛЯЦІЮ.

МАЮТЬ ТАКИ ЗГИНУТИ НА ЕЛЕКТРИЧНІМ КРІСЛІ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 22. падолиста. — Апеляційний суд розглянув апеляції пані Рут Снайдерової та Генрі Джода Ґрея, що були засуджені на смерть за вбийство мужа пані Снайдерової, та постановив сі апеляції відкинути. Виходилоби з того, що тільки остаточний відклик до стейтового ґубернатора може тепер спасти обох засудженців перед смертю, яку вони мають понести в тижни 9. січня.

Як відомо, в марті сього року хтось убив у жорстокий спосіб у його власнім домі в Клінс Виледж під Ню Йорком Алберта Снайдера, редактора одної артистичної ґазети. Поліція скоро звязала з убийством любовника жени Снайдера та її саму. Вони й признали ся до вини. На суді вони не перечили свого признания, але кожде спихало вину на другого. Суд признав їх обоїх винуватими вбийства першого степеня.

КАРУСО ВИГРАВ АПЕЛЯЦІЮ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 22. падолиста. — Апеляційний суд, розглянувши апеляцію італійського іміґранта Франческа Каруса, засудженого на смерть за вбитте д-ра Каспара Пендолю в приступі божевільного жалю по втраті сина, котрого сей лікар лічив, постановив уневажнити сю розправу та зарядити новий суд над обжалованим.

Дня 13. лютого сього року Карусо вбив д-ра Пендолю різницьким ножем, винуючи лікаря за вбийство 6-літного сина. Вбити мав лікар у сей спосіб, що запускав йому під шкіру антидифтеричне серум. На суді були докази, що обжалований се неграмотний італійський іміґрант, який не розумів значіння підшкірних заприскувань, але присяжні судді таки признали його винуватим.

Перед судом ріжні лікарські орґанізації домагалися суворої кари для Каруса, але по його засуді публична симпатія повернулася за Карусом.

УРЯД ПРО КАНАДІЙЦІВ, ЩО ПРАЦЮЮТЬ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

ВАШИНГТОН, 22. падолиста. — Департамент праці видав новий розпорядок про виконуванне іміґраційного закона, саме о скільки сей закон відноситься до жителів Канади, що їздять щодня на роботу до Злучених Держав.

Розпорядок уходить у життя з днем 1. грудня сього року. На будуче таких осіб не буде пускатися, як вони не постаралися о відповідні леґітимації від американського уряду.

Однак о такий дозвіл старатися можуть тільки люди, що не підпадають під клясифікацію іміґрантів або дістали право приїздити до Америки на роботу ще до 30. червня, 1924. р.

Після обчислень уряду, сей розпорядок не пустить до Америки яких 2,000 людей, що постійно приїзджали кождого дня на роботу зпоза границі.

ЧЕРНИЦЯ УДЕРЖУВАЛА ДІМ РОЗПУСТИ.

ЖЕНЕВА. — Комісія Ліґи Націй вислала кілька женщин до Константинополя, Марсилії, Парижа й Буенос Айрес, щоби розслідити торговлю „живим товаром" і пересилку женщин до домів розпусти у Полудневій Америці. Згадані жінки-детективи в протягу 2 літ провадили свої розсліди і вкінці відкрили, що й одна монахиня удержувала дім розпусти. Є нею Павліна Луїзе, яка занималася тим брудним ремеслом в протягу року й її допускали навіть на наради торговців „живим товаром".

АРЕШТУВАННЯ И РЕВІЗІЇ У ЛЬВОВІ.

ЛЬВІВ, 7. падолиста. — Львівська поліція перевела ревізії серед львівських комуністів, а іменно, Фр. і Володимира Шмаля, Г. Шварца, Вол. Кізлика, Фел Румуна, по званню гарбарських робітників і шевця Ілії Калятинського. Сконфісковано у них комуністичні папери. В арештах задержано: Фр. Шмаля, Г. Шварца, Вол. Кізлика й Іл. Калятинського. Арештованим закидують, що готовилися до комуністичної пропаґанди з нагоди 10-роковин Жовтневої революції.

ТРОЦЬКИЙ ПОЧИНАЄ БІДУВАТИ.

МОСКВА, 22. падолиста. — По виключенню Троцького з комуністичної партії виселено його також з державного мешкання. Його положення має бути тепер пожалування гідне. Передше одержував він як заступник голови комісії для концесій 200 рублів місячно. Тепер не одержує він нічого. Троцький мігби заробляти літературною працею, однак совітські часописи не містять його статтей. Він мешкає тепер у одного зі своїх приятелів; засуджений є майже на голодування.

АРЕШТУВАННЯ УЧАСНИКІВ „ЮВИЛЕЙНОГО" БАНКЕТУ В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, 21. падолиста. — На святкуванню совітського ювилею у Млаві арештовано 47 комуністів. Банкет устроено наперекір забороні польських властей.

ЖІНКИ-ВАТАЖКИ ОПРИШКІВ.

Румунські ґазети повідомляють, що в лісах Добруджі проводять ватазі опришків молода дівчина Ева Мауева, звісна під прізвищем „білий жах". Зноваж инша, „Червона Аніта", з орґанізованою ватагою безпокоїть залізничий шлях Клюй. Ватага її в білий день ограблювала подорожніх. Довго треба було часу, заки жандармерия вислідила „Червону Аніту" (звуть її так, бо має руде волосся) і її ватагу. Як привели Аніту перед суд, виявилось, що їй щойно вісімнацятий рік, а вже поза собою має дуже авантурниче життя.

ГАЛИЦЬКІ КАЦАПИ ВИСКАЗУЮТЬ ЛЬОЯЛЬНІСТЬ ПІЛСУДСЬКОМУ.

ЛЬВІВ. — Відбулися тут збори бувших членів „Народнього Дому". У зборах брав теж участь митрополит А. Шептицький, покровитель інституції „Народний Дім".

Збори отворив бувший посол до австрійського парляменту й судовий радник Куриловнч, який в імени зборів висказав льояльність маршалови Пілсудському й сказав: „Ми віримо, що наші справедливі домагання сповнить теперішне правительство, бо на його чолі стоїть муж, який хоче признати належні права й справедливість усім горожанам краю відповідно до постанов конституції".

Збори рішили теж вислати делеґацію до Варшави з меморіялом, у якім проситься польське правительство вернути інституцію „Народний Дім" в руки законної управи.

РЕЛІГІЙНА ФАНАТИЧКА УБИЛА ТРОХ ЧОЛОВІКІВ.

АТЕНИ. — Арештовано тут російську фанатичку, що убила трох чоловіків. Двох з них були Китайці-будисти, а третій магомеданин.

У її мешканню найдено богато релігійних брошур. Арештована зоветься Тамара. З її намови кожний з її чоловіків перейшов на православіє. Вона заявила, що убила їх зі страху, щоби вони не повернули до своєї давньої віри.

АРМІЯ КУКА У ЛОНДОНІ.

ЛОНДОН, 21. падолиста. — Депутація валійських майнерів, які машерували з Валії до Лондону, зложена з 50 членів, конферувала у парляменті з робітничими послами. Має вона домагатися від премієра Болдвина, щоби приняв її на авдієнції й вислухав її домагань. Згадана депутація має також бачитися з міністром здоровля й праці, та вручити їм свої петиції. Решта машеруючих майнерів відпочиває тепер у передмістю Лондону Бетнал Ґрін, якого міська рада зложена є з соціялістів.

Згадана міська рада подбала о те, щоби належито приняти змучених 200 милевою подорожжю майнерів та запевнити їм нічліг і їду.

Парлямент обсаджено спеціяльною сторожжю, щоби недопустити депутації до насильного входу до салі нарад.

ІНДІЙСЬКІ, НЕ АРАБСЬКІ ЧИСЛА.

Управитель астрономічного інститута в Больонії (Італія) Ґвідо Горн д'Артуро помістив в італійському журналі статтю, в якій доказує, що цифри, яких ми вживаємо до нині, не арабського, лише індійського походження. Араби принесли ці цифри з Індії до Европи в половині 12-го століття. Ті цифри то є лише упрощені знаки, яких уживали індійські астрономи на означення сонця, планет, місяця і деякі небесні зяви, як затьму і т. п.

НА БЕРЕГАХ ШОТЛЯНДІЇ ЗГИНУЛО 120 КИТІВ.

ЛОНДОН. — До шотляндського заливу Дорноч Ферт приплили в погоні за рибою 120 величезних китів. Попавши у стоячу воду, почали вони кидатися й вкінці знайшлися усі на березі, де й погинули.

Коли населення Шотляндії довідалося з часописів про сю подію, почали зїзджатися до сеї місцевости численні туристи, так, що мале сільце перемінилося у купелеву місцевість. Мешканці сільця незвичайно вдоволені тою подією, заробили не лише від туристів, але також і на поранню коло кістяків китів, які перевезуть до лондонських музеїв.

БЕРНАРД ШО И МЕРІ ПИКФОРД.

ЛОНДОН. — Бернард Шо заявив на днях американському кореспондентові, що він належить до пристрасних обожателів кінематографу (мувінг піктюр театру).

Після його гадки лучшими кінематографічними артистами є „Мері Пикфорд і Чарлі Чаплин". Їх образи тому подобаються Бернардові Шо, що у них не дотикається полового (сексуального) питання.

„Правда", говорить Що, „і в їх образках лучаються часто поцілунки, одначе ті поцілунки цілком невинні й я згодився би поцілувати Мері радше на самоті, як у такім образку".

АРЕШТУВАННЯ АНТИФАШИСТСЬКОГО ПОСЛА И ГЕНЕРАЛА.

РИМ, 21. падолиста. — У Турині арештовано посла Понція Сан Себастіяно й ґенерала Бенцівенґу. Їм закидують, що вони намовляли антифашистських заговірників до виїзду з Італії, щоби могли тим успішніше поборювати фашизм.

АМЕРИКАНКА ВІДДАЛАСЯ ЗА ФАЛЬШИВОГО ПРИНЦА.

ПАРИЖ. — Недавно віддалася одна Американка, назвиском Кокрей, за принца Миколу Кара-Георгієвича. Тепер видало сербське посольство оповістку, що М. Кара-Георгієвич є звичайним авантуристом і не має нічого спільного з теперішною династією Кара-Георгієвичів.

Молодята вертають саме тепер до Ню Йорку.

ПЕС САМОВБИЙНИКОМ.

У паризьким денннику „Комедія" читаємо майже неімовірну історію про те, як пес хотів згинути самовбивством. Пес мав екзему й шкіра дошкулювала йому страшенно; лічення не помагало. Зденервований пес відчинив курок від ґазу у кімнаті, де спав і хотів задушитись. Коли його відратували, він кинувся до ванни з гарячою водою; коли його добули і звідтам допаренного, він кинувся під авто. Коли і там не вдалось йому вмерти, почав голодівку.

АМЕРИКАНЕЦЬ КОНТРОЛЬОРОМ ПОЛЬСЬКИХ ФІНАНСІВ

ЧАРЛЗ ДУЇ ОБИМАЄ СТАНОВИЩЕ ДИРЕКТОРА СТАБІЛІЗАЦІЇ ПОЛЬСЬКОЇ ПОЗИЧКИ.

ВАРШАВА, 22. падолиста. — Прибув тут Чарлз С. Дуї, бувший заступник секретаря скарбу Злучених Держав і обняв становище заграничного члена директорії Польського Банку. Дуї має вести нагляд над адміністрацією позички, викосячої $72,000,000, яку Польща одержала від Злучених Держав.

Дуї привитали на варшавськім залізничім дворці віцеміністер фінансів Гродиньскі, директор Польського Банку Мечковскі й Роберт Еллен, американський торговельний аташе.

РУМУНІЯ НЕПОКОЇТЬСЯ ПОЯВОЮ СОВІТСЬКИХ КОРАБЛІВ.

ДОГАДУЮТЬСЯ, ЩО СОВІТСЬКА ВЛАДА ХОЧЕ СКОНФІСКУВАТИ БУВШУ ВРАНҐЛЕВУ ФЛЬОТУ.

БУКАРЕШТ, 22. падолиста. — Несподівана поява совітських военних кораблів на Чорнім морю сильно непокоїть Румунію. Кілька днів тому совітські міноносці патролювали дугу, якою звичайно їдуть почтові й пасажирські кораблі, як румунські так і заграничні. Се було причиною, що румунські власти узброїли усі більші кораблі. Догадуються, що цілою тої патролі совітських кораблів є сконфіскувати усю бувшу білогвардійську фльоту адмірала Вранґля, яку розкупили ріжні пароходові підприємства. Єгипетський корабель Ґеорґе Патро, що належав давніще до фльоти Вранґля, боїться виплисти з Констанци з причини можливої його конфіскати совітськими кораблями. Усіх капітанів румунських кораблів остережено, щоби малися на осторожности перед атаком „большевицьких піратів", які сталися дуже активними від хвилі прогнання Троцького з комуністичної партії.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК НА ГРОБІ ТОЛСТОГО.

ДРЕЙСЕР ВІДВІДУЄ ЯСНУ ПОЛЯНУ И ПРИСЛУХУЄТЬСЯ ЖАЛІБНИМ ПІСНЯМ СЕЛЯН НА ГРОБІ.

МОСКВА, 22. падолиста. — До Ясної Поляни, колишньої маєтности Толстого, прибув недавно американський письменник Т. Дрейсер. В товаристві дочки Толстого, Олександри Львовни, відвідав він гріб письменника, який находиться в ліску, а обгороджений є лише деревляним плотом.

Була се якраз 17-літна річниця смерти великого російського письменника. З тої причини зібралися на гробі Толстого місцеві селяни й відспівали жалібні пісні, „Вічная память", „Ні, він не вмер".

Дрейсера мала дуже зворушити ся церемонія.

Опісля пішов він до музею Толстого, де прислухувався голосови письменника, записаному на рекорді. Сестрінка Толстого, Ольга, відчитала неоголошений манускрипт письменника, посвячений його маленьким сестрінкам.

Селянин-поет, назвиском Андреев, який є сторожем у Толстовській школі, відчитав свою поему, під наголовком „Вуйко Толстой". Опісля відіграно на фортепяні найбільше улюблені пісні Толстого.

НОВІ АНТИСЕМІТСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ В БУДАПЕШТІ.

БОГАТО СТУДЕНТІВ І СТУДЕНТОК ПОБИТО ДО КРОВИ И ВИКИНЕНО З САЛІ, У ЯКІЙ ЗАБАРИКАДУВАЛИСЯ.

БУДАПЕШТ, Угорщина, 22. падолиста. — На угорських університетах повторилися знова протижидівські заворушення. У Шеґедині, Будапешті та Пекс побито до крови жидівських студентів і студенток. Протижидівські заворушення на університетах зростають, хоч богато студентів не ходить зовсім на виклади.

На університеті в Шеґедині жидівські студенти й студентки забарикадувалися у викладовій салі перед атаком студентів-Мадярів. Студентам Мадярам повелося виважити двері й повикидати з салі жидівських студентів. Богато з тих послідних побито до крови. Студентки пробували вискакувати з вікон і при тім многі з них омліли. Вкінці вдалося поліції розігнати закукурічених студентів.

БРИТІЙСЬКИЙ ЛЕТУН У КОРСИЦІ.

АЯЧЧІО, Корсика. — Прибув тут Сер Елен Кавгем, британський летун, який має перелетіти 20,000 миль довкола Африки. Він прилетів тут з Марсилії у Франції, зробивши 400 миль.

СМЕРТЬ ГР. ВОЛ. БОБРИНСЬКОГО.

БУВ ПОКРОВИТЕЛЕМ ГАЛИЦЬКИХ КАЦАПІВ І РОСІЙСЬКИМ ҐУБЕРНАТОРОМ ГАЛИЧИНИ.

ПАРИЖ, 21. падолиста. — Помер тут ґр. Володимир Бобринський, бувший заступник голови „Государственной Думи", тобто російського парляменту й голова „Галицко-Русскаво Абщества" в Петрограді. Був се звісний покровитель галицьких кацапів і поклонник рос. царату та завзятий ворог Українців. В часі окупації Галичини російськими військами іменовано його ґубернатором Галичини. Займаючи се становище, переслідував він завзято галицьких Українців і йому то треба завдячувати висилку визначних галицьких діячів і патріотів у глубоку Росію, де многі з них померли. Умер, бачучи власними очима цілковитий розвал своєї роботи і цілковитий упадок галицької кацапщини.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30 1911 under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ХТО ВИНЕН?

Безробіття, більша заробітна платня і обезпечення робітника на старість це проблеми, над якими ломлять собі голови ледви чи не всі держави в Европі. Та найбільшим нещастем являється безробіття. Парада кількасот майнерів, що йшли 11 днів з Полудневої Валії до Лондону, щоби домагатися праці, є виразом того трагічного положення, в якім опиняється робітництво, що виставляє свої руки і тіло на ринок праці, а не находить збуту. Та коли важким являється положення майнерів в Англії, в якій й без них число безробітних виносить 1,100.000, то це ще має певне виправдання в тих повоєнних відносинах, які тяжать над Англією та в тім, що більшість англійських майн при теперішній системі не виплачується. Все те одначе не має ніякого примінення до Злучених Держав. З промов англійського премієра і міністра фінансів повіває всегда сумом, бо найбільша їх трудність це та, як зложити державний буджет і знайти средства на покриття державних тягарів. Але в нас чуємо раз-у-раз з промови президента Кулиджа, секретара скарбу Меллона і других про американський добробут та про те, що в нас добре і буде ще краще. Цілими місяцями ломлять собі голову над тим, що зробити з буджетовою надвижкою.

І от в тім так багатім краю попри те все ми свідками драми, яка не має місця в краях, які упадають під тягарами. В Денвер в стейті Кольорадо на приказ бувшого прогибіційного урядника військо стріляло до безборонних страйкуючих майнерів, які йшли громадою пікетувати одну з копалень. Бо безборонними були майнери, коли без оружя стояли супроти машинових крісів. Пять з них вже погибло, а не знати чи з кільканадцять ранених не переплатить ще дехто життєм за те, що хотів демонструвати пікетованнем проти визиску та домагатися відповідної заробітної платні.

І хтож цему винен? Хто винен тому, що роззухвалені вуглеві барони допускаються отверто надужить супроти страйкуючих майнерів в Пенсилвенії, Огайо та Вест Вірджінії, що залізничі підприємства, що виказують так великі доходи, замісць зменшити тарифу за перевіз, натискають ще на знижку цінн вугля і в той спосіб, що доводять до зниження майнерської платні. Хто цему винен як не уряд, який пускає це плазом, мимо урґенсів з боку Федерації Праці і Майнерської Юнії нічого не робить, щоби натиснути на вуглевих баронів, щоби вони старалися дійти до якогось порозуміння з представниками майнерів. 750,000 майнерів враз з родинами терпить від місяців через страйк, а уряд не зробив ні одного кроку, щоби лихови зарадити. І чи дивуватися, що ми в багатій, просперуючій Америці свідками таких траґедій, як та послідна з Денвер, Кольорадо.

ТОВАРИШІ СОЦІЯЛІСТИ

Після того, як повернувся з Америки до Европи А. Керенський, відновила свою пресову діяльність російська партія соціялістів революціонерів.

В першому числі свого партійного органу „Соціяліст Революціонер" ця партія досить ґрунтовно спиняється над питанням українського сепаратизму.

Ми може й не звернулиб уваги на це, але до цього спонукує нас та обставина, що з російською партією Соціялістів Революціонерів тісно звязана так звана Українська Партія Соціялістів Революціонерів, на чолі якої стоїть Микита Шаповал, з яким возилася по Америці не так давно тому та ґрупа, що хоче мати монополь на „оборону України".

Через те важно нам пізнати, як ставиться російська партія соціялістів революціосерів до кардинального й абсолютного для нас питання справи самостійности України. Щодо грузинського питання то „Соціяліст Революціонер" таки отверто заявляє, що колиб грузинська партія соціял-демократів приняла директиви необхідности розвалу Росії та будування самостійних держав з її народностей, то це „зробилоб неможливим дальшу дружню співпрацю з нею партії соціялістів революціонерів в самій Грузії та в Інтернаціонaлі". Те саме, річ очевидна, відноситься і до української партії соціялістів революціонерів, що „дружньо співпрацює" з російською партією в другому інтернаціоналі. З того вже виходить, що українська партія С. Р. в справі української державности погоджується на ту комбінацію, яку пропонують російські соціялісти, а саме: „федеративний устрій, широкий розвиток місцевого самоурядування, культурна автономія народностей".

Така „федерація" свободолюбивих російських соціялістів, з якими кумаються наші в Европі та в Америці, навіть теоретично далеко меньше того, що тепер декларовано большевиками. Що такий постулят російських соціялістів мусять визнавати наші соціялісти, які співробітничають з ними, видно з того, що „Соціяліст Революціонер" заявляє, що російська партія соціялістів революціонерів не може відмовитися від своєї програми „мирного співжиття під одним державним дахом" українського та „великоруського" народу. Тому, говориться далі, „Партія с. р. має право домагатися такого відношення до цього питання соціялістів, тих в крайному разі, котрі є дійсно соціялістами, а се перефарбованими з демагоґічною метою націоналістами, подібні проф. Грушевському".

Значить, шаповалівська партія соціялістів революціонерів та їх союзники є „дійсно соціялістами", що признають постулят" співжиття Українців та „Великоросів" під одним дахом, бо Шаповал увесь час стоїть в тісному контакті з російськими соціялістами.

Коли ми собі це усвідомимо, то для нас тоді стане ясним, чому це приятелі російських соціялістів увесь час ведуть аґітацію проти консолідації національного українського табору. Ведеться аґітація проти всього того, що скріплює ідею української самостійности та сприяє боротьбі за цю ідею. Щоби мати ширшу авдиторію, ті „пани" пускаються на замасковання свого москофільства чи федералізму й підроблюються теж під кличі безкомпромісових самостійників. Щоби підорвати віру українських народніх мас в успіх боротьби за створення української суверенної держави, вони вносять зневіру і знеохоту в ті маси, аґітуючи увесь час проти національних активних орґанізацій, плюгавлючи окремих діячів українського визвольного руху, або цілі ґрупи їх та партії. Цим вони хотять створити в українських масах уяву нездібности Українців до самостійного життя, до створення суверенної держави. А коли воно так, то само собою витворюється тоді в масах почасти свідоме, а почасти півсвідоме прагнення до дружнього співжиття зі своїм сусідом, „братом" Москалем під одною стріхою. Отже час уже нашим національним силам відгородитися від демагоґічної пропаґанди скритих москвофілів і зрозуміти, що роботу свою вони провадять не на користь скріплення ідеї Суверенної Соборної Української Держави й зовсім не сприяють скріпленню лав активних борців за цю ідею. Навпаки, вони немов би той шашель точать із середини здоровий корінь українського державно - творчого націоналізму. Коли не боротися з шашелем, то він найздоровше дерево оберне в труху, підточивши його. Щоби дерево росло й розвивалося природа наділила його здібністю самооборони від ріжних шкідників, а також й люди, озброєні відповідним знанням та засобами, мусять провадити ту боротьбу.

На самій писанині „Соціяліста Революціонера" ширше не спинюємося, бо вона мало чим відріжняється від того, що увесь час пишуть і чим борються проти українського сепаратизму всі инші російські ґрупи та партії, починаючи від самих реакційних.

Одне лише хочемо зазначити, що серед всіх партій та ґруп і окремих політичних чи громадських та культурних діячів Москалів не знаходимо нікого, хтоб хоч в принціпі погоджувався на українську самостійність. Всі вони однакові проти українського державно-визвольного руху й з ними нам доведеться тяжко й уперто боротися. Тому кожне ослаблення нашого національного фронту визвольної боротьби є страшним злочином проти українського народу. В цій тяжкій боротьбі не може бути ні пасивних, ні компромісовців. Ми повинні створити один національний фронт, за скріплення й збільшення якого ведуть боротьбу всі живі творчі сили українського народу на всіх його землях, а також поза межами рідного краю розкиданих.

Чим далі тим більше слабнуть сили шашелів, могильщиків української визвольної боротьби й прийде час, що ті могильщики самі себе поховають в тих ямах, які все своє життя рили иншим.

Немає гірше, як в неволі
Про волю згадувать.
Т. Шевченко.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ОБРОБЛЯЙМО НАРОДНЮ НИВКУ.

Коли я почав писати дописи до газет, запитав я себе, нащо я се роблю. І відповів я собі: Не роблю я сього для гонорів, бо я не польский шляхтич, який побивається за гонорами. Також не роблю я сього за гроші, бо я вже за старий, щоби навчитися добре писати й тому редактори мусять справляти мої писання та платити мені за них не будуть. Чомуж властиво я пишу дописи? Роблю се тому, щоби помогти нашому народови, що розсіявся тепер по цілій майже землі й потребує нераз поради старшого чоловіка, що мав вже нагоду не одно бачити й неодно пережити.

Наш нарід обсіло всяке гайворовання, що серед білого дня використує його, думаючи, що він вже не зможе оборонитися, як та безпомічна курка на стену. Навіть і той нарід, що Бог за кару розсіяв його по світі, глумиться над нашим народом, як се бачилисьмо у паризськім процесі. Та не тільки має наш нарід чужих ворогів, але має він і своїх Юдів-запроданців. Одні з них хотілиби засилити йому на шию червону московську петлю, а другі біло-червону польську, а ще инші на силу пхають йому на шию жовто-блу петлю. І через те саме потребує наш нарід оборони й помочі. А що „Свобода" обороняє наш нарід і несе луч правдивого світла між нього та бореться з усіми тими петлями, що їх нашому народови хочуть засилити на шию вороги, тому я пишу до неї дописи.

Для нашого народу повинні бути приміром ті національні герої ріжних народів, що сміло й неустрашимо ставали в обороні свого народу, і осуджували тих своїх земляків, що йшли на руку ворогам народу. І так, коли Австрія, Росія й Прусія розбирали Польщу, оден польський патріот, Тадей Рейтан спротивився підписанню такої угоди, якою польський сойм потверджував сей розбір і впалив добру научку своїй шляхті за те, що довела Польщу своїми міжусобицями до руїни й годиться на її розбір. І ми мали також бояр, що для лакімства нещасного виреклися свого народу й пішли до Поляків, а нарід полишили самому собі. Але є у світі такі як президент Гінденбурґ, що хоч монархіст по переконанню, віддався праці для демократичної республики.

Гінденбурґ, як правдивий патріот, умів погодити свої монархістичні переконання з добром німецького народу й служить республиці, забуваючи, що він монархіст. Він бачить, що республиканців є більше, як монархістів і тому їм належиться влада у Німеччині. І герой нашої нової вітчини Джордж Вашинґтон був також аристократом, але для добра свого американського народа виступив і боровся проти анґлійського короля. Він був на стільки шляхотний і розважний, що знав, що добро й користь одиниці треба підпорядкувати користи загалу. І його геройські діла довели до того, що Злучені Держави се наймогутніща держава на світі, що тішиться свободою й демократією, якої їй инші народи завидують. І таких саме людей повинен собі брати за примір цілий світ, а тоді виглядавби він инакше, колиб виконував те, що вони робили для свого народу й свого краю. Пригадую собі з дитинячих літ, як було приємно мені й моїй родині, коли наша нивка була добре оброблена. І як булоби нам приємно, колиби наша національна нивка була гарно оброблена. Та на жаль, а нераз і на сором нам, наша народня нивка стоїть облогом, а на ній випасається усякого рода чужа й інтернаціональна худібка, що брикає собі до схочу, а наш нарід гине морально й матеріяльно. І тому треба нам ту нашу нивку орати й засівати добрим зерном. А засівати будемо її тоді, коли будемо старатися о поширення просвіти й науки та національної свідомости серед нашого народу рівнож і тут на іміґрації. Головно треба нам наших рідних шкіл, щоби виховувати свою молодь у національнім дусі, щоби охоронити її перед асиміляцією з иншими народами, щоби з неї виросли колись такі люди, як Рейтан, Вашингтон, Гінденбурґ і другі. Коли виховаємо таких людей, то не страшні нам будуть ніякі вороги, бо тоді наша нивка буде як слід оброблена й усякого рода худібка не буде мати де випасатися.

Н. Костів, Парк, Н. Й.

ЯК ОРГАНІЗУЮТЬ ПОМІЧ ДЛЯ ПОТЕРПІВШИХ ВІД ПОВЕНИ.

БРУКЛИН, Н. Й.

Наша громада організується дати поміч для своїх братів потерпівших від повені. За ініціятивою Українського Горожанського Демократичного Клюбу скликано загальні збори представників усіх товариств, братств і клюбів в день 17 падолиста 1927 до Українського Народного Дому під ч. 101 Ґренд Стріт. На збори явилися представники від слідуючих товариств: від Українського Горожанського Клюбу, тов. Рідної Хати, тов. Запорожська Січ, тов. Богд. Хмельницького, тов. Тараса Шевченка, тов. Дністер, бр. Пресв. Тройці, бр. Пресв. Богородиці, від Аматорсько-Співацького Кружка і Української Діточої Школи.

Вибрано Спільний Комітет, до якого ввійшли по одному представникови від кожного товариства і братства. Злучений Комітет Українських Товариств в Бруклині рішив скликати **Загальне Віче** в справі допомогти потерпівшим братам в рідним краю від повені, на **день 4-го грудня 1927 р. до Українського Народного Дому під ч. 101. Ґренд Стріт, Бруклин, Н. Й.** Як також ухвалено використати кожду нагоду, щоби збирати жертви на ту ціль при підприємствах, на зборах, мітінгах і т. п. народних зібраннях.

Замітка: Проситься бруклинські товариства, братства і клюби, щоб у день 4-го грудня не влаштовувати жадних підприємств, а тим самим помогли Злученому Комітетови скликати бруклинську громаду на Загальне Віче.

За злучений Комітет Укр. Товариств і Братств Бруклина: **Стефан Забловський, Василь Шеремета, Ілія Малик, Іван Балко** (Андрія), **Николай Леник, Василь Глаюк, Григорій Бардак, Іван Стороняк, Іван Балко** (Степана).

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

СИРАКЮЗ, Н. Й. Укр. Тов. Січ, від. 282, повідомляє всіх своїх членів, що надзвичайні збори в справі непорозумінь відбудуться в суботу, дня 26-го падолиста 1927, точно о год. 7-ій вечер в товариськім домі, 409 Норт Ґеддес ул. На сі збори усі члени обовязані явитися. Не явившийся член буде підлягати карі після статута У. Н. Союза. — Ол. Шмокалюк, предс.; І. Лесюк, секр.

СКРЕНТОН, АП. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що звичайний місячний мітінґ відбудеться в неділю, 27. падолиста, в галицерковній, в 1-ій годині пополудни. Проситься всіх членів прийти на означений час. — В. Баран, предс.; М. Гнатів, секр.

В. Будзиновський.

PRAWEM I LEWEM.

(5)

Через те, що виконуюча влада не могла, або й не хотіла виконувати присудів, мусіли робити се самі делятори, очивидно, як були сильнійші від засудженого. Коли хтось вже добився того, що його противникови присудили кару вежі, то не лиш мусів сам приставити засудженого до ґроду, але й мусів пильнувати, щоби арештант кару справді відсидів так, як приписувало право.

В 1601 р. кару вежі у Львові відсиджував один шляхтич так, що замісць на дні, сидів на горі і справляв бенькети. За вбитте рідного брата пішов до перемиської вежі Стефан Дрогойовський, але не сам, бо привів собі дівчину. На бурґґрафа, котрий на таке не хотів позволити, напав з пістолею в руці стрийний брат арештанта і тяжко побив його.

В 1647 р. у вежі галицького замку сидів Тодір Белзецький за насильства проти рідного брата Евариста. Сидів так, що мав з собою своїх гайдуків і робив прогульки до міста. Слуга Евариста, Демідецький, пішов до замку з возьним і двома шляхтичами, щоби все те урядово справдити. Арештант вийшов з замку о годині 1. в ночи. Побачивши Демидецького, вдарив його топірцем, вхопив за чуприну і затягнувши його до вежі, бив його буком. Коли Демидецький втікав горішними дверми вежі, два гайдуки вхопили його й вкинули на дно. Потому на приказ пана закутали обімлілого в верету і винесли з вежі, щоби втопити в Дністрі. Якась баба, побачивши се, наробила крику, отже вони кинули свою жертву і втікли.

Вишинський випроцесував на Адама Свеховського декрет баніції й інфамії. Бачучи, що староство позволяє інфамісови гуляти на волі, сам спіймав його в 1613 р., наймив ката і приказав стяти його.

В 1631 р. Зглобіньскі напав на двір Чарториської в Піддністрянах. Вбив її, старшу доньку взяв собі, молодшій втяв голову на порозі. Свояк помордованих, Курянський, випроцесувавши на убийника інфамію, напав на него в дворі иншого шляхтича в Уличнім і на порозі хати відрубав йому голову.

Як хтось, вигравши процес, сам пішов виконувати присуд, але не мав достаточної сили, то відходив з нічим, або й з ґудзом на чолі. В 1670 р. Закліка випроцесував від Ясеницької Угерско. Пішов до Угерска, щоби двір взяти урядово в посіданнє. Ясеницька вибігла з двора з чотирма доньками: Ґальшкою, Зоською, Гаською і Баською. Всі пять вдарили на Закліку, на іменованого самим королем возьного і на двох шляхоцьких асистентів. Збили їх і вигнали з села.

Через те, що цивільний процес дуже довго тягнувся, він руйнував матеріяльно і на добавок без власної великої збройної сили не мож було виконати користного присуду — спокійнійших і менше заможних шляхтичів кождий позов наповняв трівогою і доводив їх до розпуки. Кождий процес був морокою і матеріяльною руїною.

В 1604 р. процесович Пшилускі гнобить частими позвами недужого старця. Три брати і свояки старого напали в Сяноці на Пшилуского і застрілили. Радзішевскі обсипує позвами Мужила Бучацького. Зійшовшися з ним, Бучацький пробив його шаблею.

Сильнійші шляхтичі, котрі надіялися виграний процес виконати власними силами, дуже часто резиґнували з безконечного цивільного процесу, і якимсь насильством провокували процес карний, котрий скорше доводив до присуду. З сеї причини майже всі цивільні процеси вели до спорів карних. Бувало, що й карного процесу не розпочинали, бо знали, що й так евентуальний користний присуд будуть мусіли самі виконати. Отже замісць процесуватися, вони зараз самі робили собі присуд.

В 1609 р. шляхтич Лазіньскі спіймав і вязнив купця Монтелюпого, щоби від него вимусити окуп. При тім знущався над ним. Піп, до котрого шляхтич перевів вязня, спровадив потайно людий, котрі купця увільнили. Зять купця Дамян Балицький впав з челядию до двора Лазіньского, вивів його на подвіре, приказав привязати його до дерева і розстріляти.

Невиконуванне присудів державною владою довело до того, що хто не міг добитися свого правом, той виконував судове рішенне фізичною силою. Таким способом процеси зачинилися, як говорили Українці „грамотою", кінчилися шаблею. Бувало й навпаки. Хтось зачинав „шаблею", кінчив „грамотою". Поляки звали се „правем і левем" доходити свого, чи боронитися від кривди й напасти. Процедура „правем і левем" довела до панования права пястука і до безкарности. В Польщі було право, але хто хотів, щоби воно було виконане, мусів сам виконати його. Хто мав силу виконати право, той також мав силу виконати безправство. Хто не мав сили виконати права, ані користати з права, хоч воно було за ним, той не міг оборонитися від доконуваних на нім безправств.

Вже у фактах доси наведених є чимало примірів безкарности. До них додамо ще пару примірів непокараного злочину.

В 1603 р. брати Фредри розстріляли в костелі Тодора Тарнавського.

Сім православних шляхтичів Жураківських нападає в 1623 р. на двір Поляка Жолондзя. Підкладають огонь і викуривши Жолондзя, огонь гасять, двір вирабовують. Спіймавши самого Жолондзя, завели його в гори і там вбили. За се не скарано ні одного Жураківського.

В р. 1641 на судовім зїзді шляхти войницький староста Тарновскі вбив свого стрийка і зараз по тім став ксендзом. Ставши слугою божим, цілком не поправився.

В 1599 р. два брати Фредри напали в перемиській гостиници Орновського, лежачого в ліжку. Покалічили його шаблями, витягли з комнати і передали своїй челяди, котра його зарубала. Труп мав 50 ран від шабель.

Між Белхацьким і його пасербицею Гулевичевою був процес о Баличі, котрі Гулевичі відоймили від Белхацького і в них замешкали. Провідавши (1661), що Белхацький є в хаті якогось балицького хлопа, Гулевичева вислала козаків свого мужа, котрі Белхацького спіймали і бючи його, спровадили до двора. Гулевичева, виганьбивши його, сказала: „Мій муж сказав мені, щоби тобі стрілити в лоб. Але ліпше двома кулями, щоби ти не мордувався". На її приказ звязано його і його товариша. Бючи і знущаючися над ним, Гулевичева вимусила від него підписи на ріжних деклараціях і приреченнях, та відоймила від него всі його папери. Потім обох приказала розстріляти. Тіло Белхацького кинено на смітник, де лежало кільканацять днів. По тім морді Гулевичі заїхали і загорнули Роґізно Белхацького. Засуджені на 2 роки і 12 неділь на вежу в сяніцькім замку, Гулевичі сеї кари не відпокутували.

В 1650 р. Микола Пелка прихопив свою мучуху на любощах зі шляхтичем Накельським. При помочи рідного сина мучухи спіймав Накельського, привязав до дерева, розстріляв, трупа спалив.

(Далі буде).

Хто де ляже, Божа воля,
Є де спати, много поля,
Є де голов приклонити,
А зірниці ймуть світити.
Ю. Федькович.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ.

Звіт з поїздки до Мілвіл, Н. Дж.

В неділю дня 6. падолиста с. р. оглянено землі, які дехто пропонував під будову Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. Участь взяли слідуючі відділи і їх представники.

З рамени тов. ім. Т. Шевченка з Френкфорд, Па., Іван Пеленський, Мих. Пеленський, Василь Матолич; тов. Любов, Филаделфія, Па.: Мих. Дубас, Мат. Качмарчик; тов. Мир, Филаделфія, Па.: Гр. Ґонта; тов. Зоря, Филаделфія, Па.: Мих. Черкас, Иосиф Баґинський; тов. Єдність, Филаделфія, Па.: Петро Мельник, Стеф. Гвіздь, Ник. Волос; тов. Згода, Филаделфія, Па.: Филип Холявський з Вайленд, Н. Дж.; тов. ім. Князя Данила, Филаделфія, Па.: Василь Скольський; тов. ім. Дм. Вітовського, Филаделфія, Па.: Іван Найда, Ник. Паращак; бр. св. Володимира, Найставн, Па.: Павло Кознарський, Григорій Шагала; бр. св. Василія, Филаделфія, Па.: Іван Сорока, Олекса Будай; бр. св. Ґеорґія, Филаделфія, Па.: Іван Хмелик, Іван Паращак, Волод. Сеґінь; тов. Запорожська Січ, Мілвіл, Н. Дж.: Ст. Чопик, Ст. Ковальчук, Іван Копитко; тов. ім. Стефана Мельничука, Мілвіл, Н. Дж.: Онуфрій Гнатюк, Антін Романюк, Франк Кравс.

Повисше згадані представники братств і товариств зібрались в українській кольонії в Мілвіл в Народнім Домі. Справою заінтересувався бувший майор міста Мілвіл, а тепер комішенер Mr. Fred Ware і прибув до Народного Дому. О годині першій виїхали всі представники і заінтересовані автами на оглядання земель. Помалу їхали і з увагою оглядали землі та сади, задержувались коло забудовань, оглядаючи доми, стодоли, та инші забудовання. По довших оглядинах вернули всі до Народного Дому, де відбулись збори. На зборах було около півтора сотні людей. Збори отворив предс. Ів. Пеленський, пояснюючи ціль поїздки та зборів і попросив п. Ф. Вейра до слова, підчеркуючи, що найлучші пояснення щодо звиджених земель може нам подати п. Вейр.

З бесіди п. Вейра довідалися ми, що там є 1518½ акрів землі, з чого на 20 акрах є засаджені полуниці; на 50 акрах засаджені черешні; на 125 акрах брескви; є там 17268 яблінок ріжного рода та 10 домів зі стодолами і другими забудованнями. Виправлення тих земель і засадження овочевими деревами коштувало попередну компанію $665.000, а тепер мають ту землю банки до продажі за $175,000. При закінченню п. Вейр пожелав Українцям, щоби змогли закупити ті землі під будову Сиротинця-Захисту Укр. Нар. Союза, зазначуючи, що ті землі найбільше надаються під будову Сиротинця. Присутні нагородили бесідника грімкими оплесками.

Вивязалась дуже широка дискусія над спостереженнями, в котрій забирали слово Ів. Найда, Ст. Ґвіздь, Фр. Кравс, Мілвієць, Г. Ґонта, Мих. Дубас і прочі. Всі висказали погляди щодо спостережень тих земель.

Гр. Онуфрій Гнатюк, Мілвієць, подав пояснення щодо земель на українській кольонії в Мілвіл, які є урожайні, а ті землі, котрі оглядано, є виправлені, урожайні і дуже надаються до закупна під будову Сиротинця.

Гр. Іван Хмелик дав запит до українських кольоністів у Мілвіл, що чув, що земля у Мілвіл не є урожайна і що літом є там богато комарів. Відповідь дав Мілвієць гр. Теодор Ковальський, який подав, що він як приїхав 12 років тому взад до Мілвіл, то мав всего $75.00, а нині йому дають за його господарство $20.000 і як жеж тут можна говорити, що земля не родить. Сам факт за себе говорить, а комарі, як є усюда, то й тут їх не бракує. Гр. Ник. Гнатюк, Мілвієць, заявив, що в Мілвіл тому не вродиться, хто не хоче робити, а хто робить на землі, тому земля родить. А хто не хоче робити, то хотяйби був не знати на якій землі, то земля сама без праці не вродить.

По вичерпанню нарад над спостереженнями всі прийшли до того заключення, що ті землі у Мілвіл найлучше надаються під будову Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. А як хто думає що ні, то нехай буде ласкав оглянути, а як має лучші пляни, то нехай буде ласкав подати, їх до публичного відома.

Представники постановили ширити з запалом збирання жертв на Сиротинець-Захист, бо нічого не вийде з наших плянів, як не будемо мати на се відповідних фондів.

М. Рибак, секретар.

Має беріг кожне море,
А по бурі йде погода.
Хто борбу веде — поборе.
Хто терпить лиш — тому горе!

Б. Лепкий.

ЧЕТВЕРТИЙ КОНҐРЕС ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ

(ПРОТОКОЛ НАРАД).

(12)

Що до курсів то їх треба, бо богато дяків (не ображуючи) є, що не мають вишколення. І добре булоби, щоби Обєднанне найшло фонди, та мало одного чоловіка (нежонатого), щоби він міг їздити і приглядатися школам.

В час вакацій добре булоб урядити курси. Цікаво, що червоні мають рік-річно свої курси, а ми все чогось боїмося! Та я сам все вчуся, читаю, і ще пішовби на курси, щоби більше навчитися.

Одна система по всіх школах є конечною. В сьогодняшніх умовинах тяжко зорієнтуватися новому учителеві, і прийти до пізнання, що діти знають. Якби була система, то учителі не тратилиб часу. А що гірше, нераз один другому лиш шкодить. Зі злоби, що дяк відходить з доброї посади, він нищить усякі записки або інформації.

Проф. Білоруський вносить, щоби Конґрес повзяв конкретні резолюції в справі рідної школи, а громадянство підіпре! Нарікають, що дитина не любить школи, та це неправда. Добру школу і доброго учителя вона все любить. Та учитель мусить сам знати, що робить, не сміє вщіплювати такої чи сякої ідеї, а привчити дитину любити школу. Школа отже мусить мати плян, систему, а буде мати успіх. Доказом є це, що вже богато таких шкіл істнує.

Ви всі плачете, що нарід низько стоїть, не доріс ще до великих завдань! Невже маємо ми на цім степені і дальше стояти? Чи піднесемося, як не будемо старатись піднестися? Хтож нам це зробить, як не школа?! Власне школа має це зробити!

До Комісії вибрати людий фахових.

Гром. Каськів підносить, що так реферат сьогодняшний, як і голоси читачів, та намір переорґанізовання школи є спрямовані головно проти дякоучительства. Всі лише накидаються і паскудять та понижують цих, що провадили школи до того часу, виконували свій обовязок як могли! За це їм нині честь така і нагорода! За це, що вели тяжку роботу і виховували наш нарід, так їм платять!

(Дальше буде).

ПОКЛИК

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЛОБОДИ ЗОЛОТОЇ, БЕРЕЖАНСЬКОГО ПОВІТУ.

Дорогі Земляки!

Низше підписаний отримує десятки листів зі Слободи Золотої, бережанського повіту, з горячою просьбою, щоби Канадийці й Американці, що походять зі згаданого села, помогли їм здвигнути памятник поляглим борцям за визволення України.

Як звісно, в часі визвольної боротьби за волю України десятки наших слобідських героїв поклали свої буйні голови за волю України під Львовом, Жовквою, над Золотою Липою, Дністром, та на широких степах Великої України. Згинуло їх також богато у таборах полонених, по польських тюрмах і в часі блуканини на чужині. Щоби пошанувати память тих поляглих борців, та скріпити народнього духа у дальшій завзятій боротьбі, рішили слобідянські громадяни здвигнути їм памятник. Сей памятник мається побудувати у 1928 році. Згаданий памятник своєю присутністю й красою має голосити своїм і чужим, що „Ще не вмерла Україна".

Краяне, Браття й Сестри, що живете від Ню Йорку аж по Венкувер! Ви вже давно читали мої відозви у тій справі. Деякі з Вас, головно з Ню Йорку, завдяки стараниям гр. М. Коцана, вже зложили свої жертви. Тепер відзиваюсь до тих Слободян, що ще таких жертв не зложили, а яких у Злучених Державах є около 200, щоби зложили бодай по одному долярови, а памятник для наших борців буде запевнений. Виберіть з поміж себе комітет, який мавби занятися збіркою, та шліть зібрані гроші на адресу: Читальня „Просвіти" в Слободі Золотій, бережанського повіту. Ми з Канади вислали на сю ціль 28 долярів, а в Злучених Державах зібрав на сю ціль гр. Коцан 65 долярів. Гр. Коцан дав перший добрий примір і зложив на сю ціль 10 долярів. Крім нього зложили ще: Г. Королишин 5.00, Анастазія Королишин 5.00, Д. Коцан 5.00, Н. Коцан 5.00, Й. Кикіш 5.00, М. Кузів 5.00, В. Іваськів 3.00, М. Шліхта 3.00, Марія Коцюба 3.00, Тацька Слотюк 3.00, Анна Ізбіцька 2.00, Я. Мандзій 2.00, Ф. Мандзій 2.00, І. Кіналь 2.00, С. Петрів 2.00, М. Дусановський 2.00, Д. Мака 1.00 і П. Варениця 1.00. Всім тим жертводавцям складаю сердечну подяку й прошу других Слободян не забувати про скінчення будови згаданого памятника.

Г. Будник,

1701 Niagara Falls Ave.,

Niagara Falls, Ont., Can.